

Тумік Анна Василівна

студентка гр. ДСПУ Азм-24, ННПУ, ЗУНУ, м. Тернопіль

Науковий керівник: д.е.н., доцент Горин В. П.

ПОЗИТИВНІ ЕФЕКТИ ВІД ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМ ЕКОЛОГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

У сучасних умовах вітчизняним підприємствам досить складно конкурувати з кращими світовими виробниками продукції, особливо в контексті досягнення цілей сталого розвитку. По-перше, українські підприємства несуть значно більші витрати виробництва через високу ресурсоемність технологічних процесів. По-друге, в контексті глобалізаційних процесів і світових тенденцій екологічності виробництва та продукції, для переорієнтації на які необхідні значні фінансові ресурси з метою впровадження екологічного менеджменту, що для вітчизняних підприємств проблематично через відсутність доступних джерел фінансування. Зважаючи на те, що Україна долучилася до програми сталого розвитку, держава має надавати належну допомогу підприємствам у здійсненні необхідних заходів для досягнення цілей сталого розвитку.

У впровадженні системи екологічного менеджменту на підприємствах ефект посилюється за умови дотримання превентивного підходу (попередження забруднення). Він визначає пріоритетність охорони довкілля щодо причин негативного впливу, а не усунення його наслідків. Таким чином, раціональніше, дешевше й ефективніше усувати причини впливу, а не мінімізувати наслідки дії. При цьому доцільно удосконалювати виробничі процеси за допомогою таких заходів:

- переорієнтація на випуск екологічної продукції;
- використання якісних сировини і матеріалів;
- зміна управлінських підходів та організації виробництва;
- використання ресурсо- та енергозберігаючих технологій;
- утилізація та вторинна переробка відходів тощо.

Попередження забруднення набагато ефективніше, ніж нейтралізація негативних впливів на довкілля, стан здоров'я людей і безпеку праці. В результаті використання попереджувального підходу значно зменшуються суми платежів екологічного характеру (за забруднення, природоохоронні штрафи). Загалом впровадження систем екологічного менеджменту на підприємствах супроводжується позитивними ефектами, які можна представити на рис. 1.

Зважаючи на причинно-наслідкові зв'язки екологічних аспектів підприємств слід пам'ятати, що всі вони достатньо важливі, і навіть на перший погляд незначний вплив екологічного фактора може спричинити суттєвий вплив на показник екологічної та загальної конкурентоспроможності підприємства. Це дуже важливо враховувати у розробленні програми впровадження системи екологічного менеджменту на підприємстві, оскільки необхідно враховувати всі екологічні аспекти задля попередження неочікуваних наслідків. Навіть використаний офісний папір адміністративних приміщень (а це по суті утилізація

макулатури) може надати підприємству додаткові бонуси як економічного характеру (отримання коштів від зданої макулатури), так і соціального і екологічного характеру (створення іміджу екологічно відповідальної компанії, тощо). У впровадженні системи екологічного менеджменту кожний напрям діяльності, який певним чином стосується збереження й охорони довкілля, слід розглядати як важливий. Для постійного контролю необхідно періодично здійснювати екологічний аудит.

Рис. 1. Позитивні ефекти від впровадження системи екологічного менеджменту на підприємствах

Джерело: узагальнено автором за [1-6]

Відповідно до концепції сталого розвитку всі заходи з її реалізації спрямовані на регулювання екологічних аспектів, які визначають вплив виробничої діяльності підприємств на довкілля через хімічний та фізичний вплив. Тобто мається на увазі контроль впливу через регулювання обсягів викидів в атмосферне повітря, відходів, викидів стічних вод, споживання енергетичних та інших природних ресурсів.

Слід пам'ятати і про отримання додаткової економічної вигоди, а не лише інвестування у технології переробки відходів. За дотримання попереджувального підходу, то незначні інвестиції можуть забезпечити істотну економію.

Список використаних джерел:

1. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.06.1991 р. № 1264-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12> (дата звернення: 10.06.2022).
2. Про оцінку впливу на довкілля: Закон України від 23.05.2017 р.

№ 2059-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19> (дата звернення: 10.06.2022).

3. Про екологічний аудит: Закон України від 24.06.2004 р. № 1862-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1862-15> (дата звернення: 10.06.2022).

4. Солоденко Ю. Впровадження системи екологічного менеджменту на автотранспортних підприємствах. *Науковий вісник УМО*. Серія. Економіка та управління. 2017. Вип. 4. URL: http://umo.edu.ua/images/content/institutes/imp/vydannya/visnyk_umo/ekonomika/V_4/Solodenko.pdf

5. Даянкач А. Система екологічного менеджменту: посібник. 2022. URL: <https://www.dqsglobal.com/uk-ua/blog/sistema-ekologichnogo-menedzhmentu-povnij-posibnik>

6. Зелені технології у промисловості: монографія / І. А. Василенко та ін. Дніпро: Акцент ПП, 2019. 366 с.

7. Малиняк Б., Горин В., Письменний В. # аналізуємо бюджет: доступно про головне: посібник/за ред. Б. Малиняка. Тернопіль: ZAZAPRINT, 2017. 76 с.

8. Модернізація місцевих фінансів України в умовах економічних і соціальних трансформацій: Монографія / О. П. Кириленко та ін.; за ред. О. П. Кириленко. Тернопіль: ТНЕУ, «Економічна думка», 2008. 376 с.